

SODBA SODIŠČA (prvi senat)
z dne 14. oktobra 2004*

V zadevi C-336/02,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES,

ki ga je vložilo Landgericht Düsseldorf (Nemčija), z odločbo z dne 8. avgusta 2002, ki je prispela na Sodišče 23. septembra 2002, v postopku:

Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH

proti

Brangewitz GmbH,

SODIŠČE (prvi senat),

v sestavi P. Jann, predsednik senata, A. Rosas, sodnik, R. Silva de Lapuerta, sodnica, K. Lenaerts in S. von Bahr (poročevalec), sodnika

* Jezik postopka: nemščina.

generalni pravobranilec: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sodna tajnica: M. Múgica Arzamendi, glavna administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 8. januarja 2004,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH K. von Gierke, Rechtsanwalt,

- za Brangewitz GmbH M. Miersch, Rechtsanwalt, skupaj z R. Wilhemsom, Patentanwalt, in M. Timmermannom, Rechtsanwalt,

- za nemško vlado W.-D. Plessing in A. Tiemann, zastopnika,

- za nizozemsko vlado S. Terstal, zastopnica,

- za Komisijo Evropskih skupnosti G. Braun, zastopnik, skupaj z R. Bierwagnom, Rechtsanwalt,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi
17. februarja 2004

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 14(3), šesta alineja, Uredbe Sveta (ES) št. 2100/94 z dne 27. julija 1994 o žlahtniteljskih pravicah v Skupnosti (UL L 227, str. 1) in 9 Uredbe Komisije (ES) št. 1768/95 z dne 24. julija 1995 o izvajanju pravil o kmetijski izjemi, predvideni v členu 14(3) Uredbe Sveta (ES) št. 2100/94 (UL L 173, str. 14).

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Saatgut-Treuhandverwaltungsgesellschaft mbH (v nadaljevanju: STV) proti družbi Brangewitz GmbH (v nadaljevanju: Brangewitz) glede informacij, ki jih mora ta kot predelovalec na zahtevo zagotoviti družbi STV glede storitev, ki jih je izvedla na pridelkih rastlinskih sort, ki jih varuje Uredba št. 2100/94 in/ali nacionalna ureditev.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

- 3 Iz člena 1 Uredbe št. 2100/94 izhaja, da ta vzpostavlja sistem žlahtniteljskih pravic v Skupnosti kot edino in izključno obliko pravic industrijske lastnine Skupnosti za sorte rastlin.
- 4 Na podlagi člena 11(1) navedene uredbe je oseba, imenovana „žlahtnitelj“, ki je upravičena do žlahtniteljske pravice v Skupnosti, tista, „ki je vzgojila ali odkrila in razvila sorto, ali njen pravni naslednik“.
- 5 Besedilo člena 13(1) in (2) Uredbe št. 2100/94 določa:

„1. Žlahtniteljska pravica v Skupnosti velja tako, da je imetnik ali imetniki žlahtniteljske pravice v Skupnosti, v nadaljnjem besedilu ‚imetnik‘, upravičen do opravljanja dejanj iz odstavka 2.

2. Ne glede na določbe členov 15 in 16 je potrebna odobritev imetnika za naslednja dejanja, ki zadevajo sestavine sorte ali pridelan material zavarovane sorte, v nadaljnjem besedilu ‚material‘:

- a) pridelovanje ali razmnoževanje (povečevanje);

- b) priprava na razmnoževanje;
- c) ponujanje v prodajo;
- d) prodajanje ali druge oblike trženja;
- e) izvažanje iz Skupnosti;
- f) uvažanje v Skupnost;
- g) skladiščenje za katere koli namene pod (a) do (f).

Imetnik lahko svojo odobritev pogojuje in omejuje.“

6 Vendarle člen 14(1) Uredbe št. 2100/94 določa:

„Ne glede na člen 13(2) in za namene zaščite kmetijske pridelave smejo kmetje za razmnoževanje na polju na svojem posestvu uporabljati svoje pridelke, pridobljene

na svojem posestvu s sajenjem materiala sorte zavarovane z žlahtniteljsko pravico v Skupnosti, ki ni hibridna ali sintetična sorta.“

- 7 Člen 14(2) iste uredbe natančneje določa, da se ta odobritev, imenovana tudi „privilegij kmetov“, uporablja zgolj za v njem naštete kmetijske rastline. Te vrste so razporejene v štiri kategorije, in sicer v krmne rastline, žita, krompir in industrijske rastline (za olje in vlakna).

- 8 Besedilo člena 14(3) Uredbe št. 2100/94 določa, da bodo „za uveljavitev odstopa iz odstavka 1 in za varovanje zakonitih interesov žlahtnitelja in kmeta pred začetkom veljavnosti te uredbe in izvedbenih pravil v skladu s členom 114 oblikovani [p]ogoji, in sicer na osnovi“ nekaterih meril. Med temi merili so neobstoj količinskih omejitev na ravni kmetovega posestva, možnost, da pridelek za sajenje pripravi kmet sam ali to zanj naredijo drugi kot storitev, obveznost kmetov, z izjemo malih kmetov, da imetniku plačajo primerno nadomestilo, znatno nižje od zneska, ki se zaračuna za licenčno pridelavo semenskega materiala te sorte na istem območju, in izključna odgovornost imetnikov, kar zadeva nadzor nad upoštevanjem člena 14.

- 9 Člen 14(3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94 med navedenimi merili prav tako določa obveznost za kmete in predelovalce z naslednjimi besedami:

„Kmetje ali ponudniki storitev za pripravo materiala imetnikom na njihovo zahtevo zagotovijo ustrezne podatke; ustrezne podatke prav tako lahko zagotovijo uradni

organi, ki nadzorujejo kmetijsko pridelavo, če so ti podatki pridobljeni med rednim opravljanjem nalog brez dodatnih stroškov. Kar zadeva osebne podatke, te določbe ne vplivajo na zakonodajo Skupnosti in držav o varovanju posameznikov glede obdelave in prostega pretoka osebnih podatkov.“

- 10 Iz sedemnajste in osemnajste uvodne izjave Uredbe št. 2100/94 izhaja, da je „ob uresničevanju žlahtniteljskih pravic v Skupnosti treba upoštevati omejitve iz določb, sprejetih v javnem interesu“, da „to vključuje tudi zaščito kmetijske pridelave“ in da „je v ta namen treba dovoliti kmetom, da pridelke pod nekaterimi pogoji lahko uporabljajo za razmnoževanje“.
- 11 Člen 1 Uredbe št. 1768/95 določa pravila o pogojih, ki urejajo odstopanje, predvideno v členu 14(1) Uredbe 2100/94.
- 12 Člen 2 navedene uredbe določa:

„1. Pogoje iz člena 1 izvajata oba, imetnik, ki predstavlja žlahtnitelja, in kmet, tako da ščitita zakonite interese drug drugega.

2. Za zakonite interese se šteje, da niso zaščiteni, če je eden ali več interesov stvar navzkrižnih vplivov, ne da bi se upoštevale potrebe po vzpostavitvi ustreznega

ravnotežja med vsemi interesi ali potrebe po sorazmernosti med namenom zadevnega pogoja in dejanskim učinkom njegove izvedbe.“

13 Člen 9(1) in (2) Uredbe št. 1768/95 določa:

„1. Podrobnosti o zadevnih informacijah, ki naj bi jih imetniku zagotovil predelovalec v skladu s šesto alineo člena 14(3) temeljne uredbe, so lahko predmet pogodbe med imetnikom in zadevnim predelovalcem.

2. Kjer taka pogodba ni sklenjena ali ni uporabljiva, mora predelovalec, brez poseganja v informacijske zahteve po drugi zakonodaji Skupnosti ali po zakonodaji držav članic, na zahtevo imetnika temu dati izjavo o bistvenih informacijah. Kot bistvene veljajo naslednje informacije:

a) ime predelovalca, stalno prebivališče ter ime in naslov njegovega obrata;

b) dejstvo, ali je predelovalec opravil storitev predelave pridelanega proizvoda, ki pripada eni ali več sortam imetnika, za sajenje, ko je sorta ali so sorte prijavljene ali kako drugače znane predelovalcu;

- c) če je predelovalec opravil tako storitev, količina pridelanega proizvoda, pripadajočega sorti ali sortam, ki jih je predelovalec dodelal za sajenje, in celotna količina, ki izhaja iz te predelave;

- d) datumi in kraji predelave iz (c); in

- e) ime in naslov osebe ali oseb, ki jim je opravil storitve predelave iz (c), in zadevne količine.“

Nacionalna ureditev

- 14 Člen 10a(6) Sortenschutzgesetz 1985 (zakona iz leta 1985 o varstvu sort rastlin) (v različici z dne 25. julija 1997, BGBl. 1997 I, str. 3165), ki določa obveznost informiranja o sortah rastlin, varovanih na podlagi nemškega prava, določa:

„Kmetje, ki izkoristijo možnost sajenja pridelkov, ter predelovalci, ki so jih ti najeli, so dolžni obvestiti imetnike o varstvu sort rastlin in o obsegu sajenja.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 15 Predložitveno sodišče ugotavlja, da je družba STV organizacija imetnikov žlahtniteljskih pravic.

- 16 Družba STV je od družbe Brangewitz za tržna leta od 1997/1998 do 1999/2000 zahtevala informacije glede predelave pridelkov približno 500 sort rastlin, katerih del varuje Uredba št. 2100/94 in dela pa nacionalna ureditev z namenom sajenja.

- 17 Ker družba STV ni prejela zahtevanih informacij, je zoper družbo Brangewitz vložila tožbo pri Landgericht Düsseldorf.

- 18 Iz predložitvenega sklepa izhaja, da je za utemeljitev tožbe družba STV predložila številne izjave o sajenju pridelkov, ki so jih podale stranke družbe Brangewitz, ter „račune“ in „dobavnice“, ki jih je izdala ta družba. V računih naj bi bili čiščenje, predelava in dezinfekcija izračunani glede na količine vsake vrste omenjenih žit. Računi naj bi vsebovali tudi del podatkov o predelanih sortah rastlin.

- 19 Po mnenju predložitvenega sodišča družba STV zatrjuje, da iz teh izjav o sajenju pridelkov, računov in dobavnic izhaja, da je družba Brangewitz izvedla predelavo semen, namenjenih sajenju pridelka vsaj 71 sort rastlin, ki so predmet varstva imetnikov ali imetnikov izključne licence, ki so družbo STV pooblastili, da uveljavlja njihove pravice. Iz tega naj bi sledilo, da naj bi bila družba Brangewitz dolžna

predložiti informacije glede predelave, ki jo je izvedla na semenih pridelkov za namen njihovega sajenja.

- 20 Družba Brangewitz navaja, da družba STV ne uživa splošne pravice do informacij.
- 21 Predložitveno sodišče poudarja, da se glede na trditve družbe STV zagotovo zdi, da je v tržnih letih od 1997/1998 do 1999/2000 družba Brangewitz delovala kot predelovalec 71 varovanih sort rastlin. Iz tega vendarle ne sledi, da bi družba Brangewitz predelovala vse sorte rastlin, za katere je tožeča stranka zahtevala informacije.
- 22 Vendar po mnenju predložitvenega sodišča družba STV uveljavlja, da na podlagi člena 14(3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94 v povezavi s členom 9 Uredbe št. 1768/95 ni nujno, da bi iz njene trditve izhajalo, da je družba Brangewitz izvedla predelavo vseh sort rastlin, za katere so zahtevane informacije.
- 23 Glede tega se navedeno sodišče, sklicujoč na sklepne predloge generalnega pravobranilca D. Ruiz-Jaraboja v sodbi z dne 10. aprila 2003 v zadevi Schulin (C-305/00, Recueil, str. I-3525), po eni strani sprašuje, ali ni treba šteti kot da mora predelovalec dati informacije samo, če ima indice, da je predelal zadevne zavarovane sorte rastlin.

- 24 Po drugi strani, če so samo predelovalci, ki so predelali semenski material zavarovane sorte rastlin, dolžni obvestiti imetnika glede predelave pridelka te vrste z namenom sajenja, se predložitveno sodišče sprašuje, ali ta obveznost informacij velja za vse kmete, za katere je predelovalec izvedel predelavo zadevne vrste, in ne samo za kmete, za katere imetnik ve in za katere je izkazal, da so predelali zavarovane sorte pri predelovalcu.
- 25 V teh okoliščinah je Landgericht Düsseldorf prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je treba določbe [člena 14(3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94 in 9 Uredbe št. 1768/95] razlagati tako, da imetnik žlahtniteljske pravice na podlagi Uredbe št. 2100/94 od predelovalca [...] lahko zahteva informacije neodvisno od vprašanja, ali obstajajo indici, da [...] je predelovalec izvedel te storitve na zavarovanih sortah rastlin?

2. Če obstajajo indici za dejstva, navedena v točki 1: Ali mora predelovalec [...] na podlagi določb člena 14(3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94 v povezavi s členom 9 Uredbe št. 1768/95 zagotoviti informacije o vseh kmetih, za katere je opravljal [...] storitve predelave za obravnavane zavarovane vrste, ali jih mora predložiti samo glede kmetov, glede katerih ima imetnik žlahtniteljske pravice indice, da [...] je predelovalec opravil postopke predelave na zadevnih zavarovanih sortah rastlin?“

Prvo vprašanje

- 26 S prvim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba določbe člena 14(3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94 v povezavi s členom 9 Uredbe št. 1768/95 razlagati tako, da določajo možnost za imetnika žlahtniteljske pravice, da od predelovalca zahteva informacijo, ki jo določajo navedene določbe, kadar nima indicev, ali je ta opravil ali namerava opraviti te storitvah na pridelku, ki so ga pridelali kmetje s sajenjem semenskega materiala sorte, ki pripada imetniku in je zavarovana, razen hibridne ali sintetične sorte, in ki pripada eni od vrst kmetijskih rastlin, naštetih v členu 14(2) Uredbe št. 2100/94.

Stališča, predložena Sodišču

- 27 Družba STV in nemška vlada zatrjujeta, da imetniki proti predelovalcem uživajo pravico do razširjene informacije glede njihovih sort rastlin. Za podkrepitev te trditve se sklicujeta na besedilo in sistematiko določb člena 14(3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94 in 9 Uredbe št. 1768/95 ter na njun predmet, cilj in načelo sorazmernosti.
- 28 Po mnenju družbe STV in nemške vlade iz besedila in sistematike uredb št. 2100/94 in 1768/95 izhaja, da je predelovalec dolžan zagotoviti podatke o pripravi semen pridelkov za namene sajenja zgolj pod pogojem, da imetnik to od njega zahteva.

- 29 Kar zadeva razlago zadevnih določb, družba STV poudarja, da je predmet in cilj obveznosti zagotovitve informacije s strani predelovalca nadzor nad informacijami, ki jih zagotovijo kmetje. Če bi imetnikova pravica do informacije, ki jo lahko zahteva od predelovalca, veljala le za kmete, ki so prejeli semenski material, ne bi bilo mogoče nadzirati kmeta, ki ne navede, ali je posejal pridelek ali pa je pričel s predelavo semen, ki jih je pridobil iz pridelka, in če je to storil, pri katerem podjetju.
- 30 Kar zadeva cilj zadevnih uredb, nemška vlada poudarja, da se imetnikova pravica do informacij, ki jih lahko zahteva od predelovalca, ne predstavlja kot dopolnilna pravica k pravici do odškodnine, temveč kot edinstveno in izvirno pravno razmerje med navedenimi imetniki in predelovalcem. Če bi morala biti imetnikova pravica odvisna od dokaza, da bi bilo treba opraviti konkretne storitve predelave na zavarovanih sortah rastlin, ki mu pripadajo, bi bil edini cilj navedene pravice potrditi že znane informacije in ne bi bila samostojna pravica do informacij, ki se lahko zahtevajo od predelovalca.
- 31 Kar zadeva sorazmernost, družba STV pripominja, da so zahvaljujoč možnosti, ki jo ponuja Uredba št. 2100/94, brez dovoljenja pripraviti semena, ki so bila pridobljena iz pridelka, pridobljenega s sajenjem zavarovanih sort rastlin, storitve, ki jih izvajajo predelovalci, dobičkonosna dejavnost, ki omogoča materiale koristi. Zahteva po informacijah ne bi torej zahtevala posebnih stroškov niti nesorazmernih obremenitev za predelovalca. Nasprotno, imetniki bi bili v šibkejšem položaju, kajti s tem, da ne bi dobili plačila za licence in sajenje pridelkov, ne bi mogli nadaljevati opravljanja dejavnosti.
- 32 Družba Brangewitz je mnenja, da je nesorazmerno upoštevati zgolj dejstvo, da gre za predelovalca. Meni, da je predelovalec dolžan posredovati informacijo le, kadar imetnik izkaže, da je bila njegova zavarovana sorta predmet predelave v okviru

dejavnosti tega predelovalca. Če bi bilo drugače, bi se na vsakega predelovalca lahko nasloвило neomejeno število zahtev po informacijah s strani različnih imetnikov.

- 33 Nizozemska vlada meni, da je splošno načelo, ki je temelj Uredbi št. 2100/94, doseči ravnovesje med po eni strani zakonitimi interesi kmetov in predelovalcev in po drugi strani med interesi imetnika. Iz tega sklepa, da bi imetnik moral imeti možnost pridobiti informacije pri kmetu ali predelovalcu, kadar obstajajo indici, da je bil semenski material zavarovane sorte uporabljen ali predelan.
- 34 Komisija zatrjuje, da predelovalci niso v stiku z imetnikom niti kot kupec semen niti kot dolžnik plačila. Dejavnost ponudnika storitev znotraj zadevne uredbe naj bi izvajali zgolj v odnosu do kmetov. V tem smislu skupina predelovalcev, navedena v členu 14(3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94 ne bi smela biti širša kot skupina kmetov, navedena v isti določbi, za katero izvajajo svoje dejavnosti.
- 35 Komisija meni, da iz člena 14(3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94 in 9(2) Uredbe št. 1768/95, zlasti iz točke b) zadnje določbe izhaja, da so k dajanju informacije zavezani samo predelovalci, ki so pripravili varovane rastlinske sorte in ki to vedo ali lahko vedo. Torej mora oseba, ki želi pridobiti informacije, izkazati, da obstajajo resnični indici, da je zadevni predelovalec opravil take storitve z namenom priprave zavarovanega semena.

Presoja Sodišča

- 36 Najprej je treba spomniti, da se na podlagi člena 13(2) Uredbe št. 2100/94 zahteva dovoljenje imetnika žlahtniteljske pravice v Skupnosti glede sestavine sorte ali pridelan material zavarovane sorte, zlasti za pridelavo ali razmnoževanje (povečevanje) in predelavo z namenom razmnoževanja.
- 37 Določbe člena 14 navedene uredbe, ki so bile, tako kot izhaja iz njene sedemnajste in osemnajste uvodne izjave, sprejete v javnem interesu zaščite kmetijske pridelave, so izjema od tega pravila (glej zgoraj navedeno sodbo Schulin, točka 47).
- 38 Odstavek 1 navedenega člena 14 kmetom za razmnoževanje na polju na svojem posestvu dovoljuje uporabo svojih pridelkov, pridobljenih na njihovem posestvu s sajenjem materiala sorte, zavarovane z žlahtniteljsko pravico v Skupnosti, ki ni hibridna ali sintetična sorta, glede kmetijskih rastlin, naštetih v odstavku 2 istega člena (v nadaljevanju: sorte, za katere velja privilegij).
- 39 Člen 14(3) Uredbe št. 2100/94 določa, da so pogoji za uveljavitev odstopa, določenega v odstavku 1 tega člena, in za zaščito zakonitih interesov imetnika žlahtniteljske pravice in kmeta, določeni v izvedbenih pravilih na osnovi določenega števila meril. Med njimi navedeni člen 14(3) v četrti alineji določa, da morajo z izjemo malih kmetov „drugi kmetje plačati imetniku primerno nadomestilo“, in v šesti alineji, da „kmetje ali ponudniki storitev za pripravo materiala imetnikom na njihovo zahtevo zagotovijo ustrezne podatke“.

- 40 V nasprotju s tem, kar zatrjuje družba STV, iz sistematike člena 14 Uredbe št. 2100/94, naslovljenega „Odstop od žlahtniteljske pravice v Skupnosti“ ter iz besedila odstavka 3 navedenega člena 14 izhaja, da osma alineja tega odstavka ne zajema vseh predelovalcev.
- 41 V bistvu je treba člen 14(3) Uredbe št. 2100/94, ki sicer izrecno določa, da so pogoji za uveljavitev odstopa iz odstavka 1 istega člena določeni v izvedbenih pravilih, razlagati v luči tega odstavka 1 in se torej ne bi mogel nanašati na primere, v katerih naveden odstop sploh ni prišel v poštev (glej zgoraj navedeno sodbo Schulin, točka 52).
- 42 Tako po eni strani iz člena 14(2) Uredbe št. 2100/94 izhaja, da se ta odstop uporablja samo za kmetijske rastline, ki so v njem izrecno navedene. Iz tega sledi, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 29 sklepnih predlogov, da zajema odstop samo predelovalce, ki so opravili take storitve na pridelkih, ki so jih pridobili s sajenjem rastlin, naštetih v navedenem odstavku 2 člena 14, saj so te sorte edine, za katere se uporablja.
- 43 Po drugi strani je treba spomniti, da na podlagi člena 14(1) Uredbe št. 2100/94 pravica kmetov do sajenja brez predhodnega soglasja imetnika pridelkov, pridobljenih s sajenjem semenskega materiala sorte, ki jo zajema privilegij, povzroči obveznost, da na zahtevo navedenega imetnika zagotovijo potrebne informacije in mu z izjemo malih kmetov plačajo primerno nadomestilo. Tako so zaščiteni zakoniti obojestranski interesi kmetov in imetnikov v njihovih neposrednih razmerjih.

- 44 Nasprotno, kar zadeva predelovalce, člen 14(3), druga alineja, Uredbe št. 2100/94 natančno določa, da lahko pridelek za namen sajenja pripravi „kmet sam ali to zanj naredijo drugi kot storitev“. Posledično so kmetje tisti, ki odločijo, ali se bodo poslužili storitev predelovalca ali pa bodo sami pripravili pridelek. Pravica predelovalca izvesti take storitve je v bistvu izvedena iz pravice, da kmet na podlagi odstavka 1 tega člena poseje pridelek, ki ga je pridobil s sajenjem sorte, ki je zaščiten z žlahtniteljsko pravico v Skupnosti, brez predhodnega dovoljenja imetnika.
- 45 Posledično je obveznost predelovalca, da imetniku posreduje informacije, prav tako odvisna tudi od tega, ali kmet izkoristi odstop iz člena 14(1) Uredbe št. 2100/94, in od njegove odločitve, da se posluži storitev tega predelovalca za pripravo pridelka.
- 46 Iz tega sledi, da je pravica imetnika, da od predelovalca zahteva potrebne informacije načeloma odvisna od opravljanja takih storitev s strani zadnjega navedenega na pridelku za račun kmeta, ki v svojo korist izkoristi ali bo izkoristil odstop, določen v členu 14(1) Uredbe št. 2100/94 ali, povedano drugače, opravljanja takih storitev s strani navedenega predelovalca na pridelku, ki so ga pridelali kmeti s sajenjem semenskega materiala sorte, ki ima privilegij, z namenom sajenja.
- 47 Glede tega je treba ugotoviti, da je neupoštevno, ali, tako kot to zatrjujeta družba STV in nemška vlada, predelovalci v lastnem poslovnem interesu predelujejo semena predelkov, ki so namenjena sajenju vseh sort, ki jim jih ponudijo kmetje,

brez dvoma skupaj s semeni sort, ki so zavarovane z žlahtniteljsko pravico v Skupnosti, v nasprotju s kmeti, ki bi se na osnovi geografskega položaja njihovih površin, klimatskih pogojev ter možnosti prodaje zavestno odločili za sorte in uporabo ali neuporabo pridelka.

- 48 Kar zadeva razlago člena 9(2) Uredbe št. 1768/95, zadošča ugotovitev, da, ker je navedena uredba izvedbena uredba, ki natančneje določa pogoje za uveljavitev odstopa, predvidenega v členu 14(1) Uredbe št. 2100/94, njene določbe predelovalcem v nobenem primeru ne morejo naložiti obveznosti v večjem obsegu kot obveznosti, ki izhajajo iz Uredbe št. 2100/94 (kar zadeva kmete, glej zgoraj navedeno sodbo Schulin, točka 60).
- 49 Sicer člen 9(1) Uredbe št. 1768/95 določa, da so podrobnosti o informacijah, ki jih zagotovi predelovalec imetniku na podlagi člena 14(3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94, lahko predmet pogodbe med „imetnikom in zadevnim predelovalcem“. Zato je treba glede prvega stavka odstavka 2 istega člena, ki določa, da kjer taka pogodba ni sklenjena ali se ne uporablja, mora „predelovalec“ na zahtevo „imetnika“ temu dati izjavo o potrebnih informacijah, šteti, da se nanaša samo, kot navedeni odstavek 1, na imetnike in zadevne predelovalce (kar zadeva kmete, glej zgoraj navedeno sodbo Schulin, točka 61).
- 50 Člen 9(2)(b) Uredbe št. 1768/95, ki določa, da mora predelovalec imetniku, če zadnji to zahteva, navesti, ali je opravil storitve predelave pridelka, ki pripada eni ali več sortam imetnika, za namene sajenja, „ko je sorta ali so sorte prijavljene ali kako drugače znane predelovalcu“, temelji na isti ideji. V bistvu se ta določba nanaša le na

predelovalce, ki so opravili take storitve na pridelkih, ki so jih pridobili s sajenjem vrste, ki pripada imetniku in upravičencu žlahtniteljske pravice v Skupnosti.

- 51 Iz vsega tega izhaja, da člena 14(3) Uredbe št. 2100/94 in 9(2) Uredbe št. 1768/95 ni mogoče razlagati tako, da bi imetnikom dovolila, da lahko od vseh predelovalcev zahtevajo, naj jim na zahtevo zagotovijo vse upoštevne informacije.
- 52 Vendarle iz člena 14(3) Uredbe št. 2100/94, zlasti iz druge in šeste alinee, izhaja, da je cilj obveznosti, naložene predelovalcu, da imetniku zagotovi informacije, zadnjemu omogočiti preverjanje, ali so kmetje v svojo korist izkoristili odstop iz odstavka 1 navedenega člena, kar zadeva eno od sort, ki uživajo varstvo Skupnosti, ter če je temu tako, v kolikšnem obsegu, zlasti za namen pravilne določitve dolgovanih nadomestil, in da navedena obveznost temelji na dejstvu, da predelovalec kmetu pomaga pri uresničevanju pravice, s katero razpolaga na podlagi člena 14(1) Uredbe št. 2100/94.
- 53 Ker je po eni strani za imetnika težko uveljavljati svojo pravico do informacije proti kmetom zaradi dejstva, ker preučitev rastline ne omogoča ugotovitve, ali je bila pridobljena z uporabo pridelovalci s pridobitvijo semen, in ker po drugi strani obveznost varstva zakonitih obojestranskih interesov imetnika žlahtniteljske pravice in kmeta, kot izhaja iz členov 14(3) Uredbe št. 2100/94 in 2 Uredbe št. 1768/95 (glej zgoraj navedeno sodbo Schulin, točka 63), mora biti imetniku dovoljeno, da od predelovalca zahteva informacije glede ene od njegovih sort, ki imajo privilegij, če

ima indice, da je ta opravil ali da namerava opraviti storitve predelave pridelka, ki ga je pridobil s sajenjem semenskega materiala navedene sorte, z namenom sajenja. Treba je natančneje določiti, da ta pravica imetnika ni odvisna od tega, ali so bile zadevne sorte prijavljene ali kako drugače znane predelovalcu.

- 54 Iz tega sledi, da je na prvo postavljeno vprašanje treba odgovoriti, da določb člena 14 (3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94 v povezavi s členom 9 Uredbe št. 1768/95 ni mogoče razlagati tako, da določajo možnost za imetnika žlahtniteljske pravice v Skupnosti, da od predelovalca zahteva informacijo, ki jo določajo navedene določbe, kadar ni indicev, da je ta opravil ali da namerava opraviti te storitve na pridelku, ki so ga pridelali kmetje s sajenjem semenskega materiala sorte imetnika, ki ima privilegij, z namenom sajenja.

Drugo vprašanje

- 55 Z drugim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba, kadar ima imetnik indice, da je predelovalec opravil ali namerava opraviti take storitve na pridelku, ki so ga kmetje pridobili s sajenjem semenskega materiala sorte imetnika, ki ima privilegij, določbe člena 14(3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94 v povezavi s členom 9 Uredbe št. 1768/95 razlagati tako, da zadevnega predelovalca zavezujejo, da zagotovi informacije o vseh kmetih, za katere je opravil take storitve na zadevni sorti ali zgolj informacije o kmetih, glede katerih ima imetnik indice, da je predelovalec zanje opravil te storitve na zavarovani sorti.

Stališča, predložena Sodišču

- 56 Družba Brangewitz uveljavlja, da ker ima imetnik zadostne možnosti za uveljavitev svoje pravice proti kmetom, ki uporabljajo njegove zavarovane sorte, lahko zahteva po informaciji, naslovljena na predelovalca, služi zgolj nadzoru natančnosti in celovitosti podatkov o kmetu.
- 57 Če bi bili pooblaščenci poizvedovati pri predelovalcih, bi imetniki pridobili informacije o kmetih, ki sami ne bi bili dolžni zagotoviti informacij zgolj v okviru zahteve, in ki bi jih v skladu s členom 8(5) in (6) Uredbe št. 1768/95 smeli tretji posredovati imetnikom le, če so se kmetje s tem strinjali.
- 58 Družba STV, nemška vlada in Komisija so mnenja, da je predelovalec, ki predeluje semena zavarovane sorte, dolžan obvestiti imetnika glede vseh kmetov, ki so mu naložili predelavo te sorte, ne pa zgolj glede tistih, za katere je imetnik že vedel.
- 59 Nizozemska vlada meni, da se mora obveznost informiranja, ki zavezuje predelovalca, razširiti na vse kmete, glede katerih ima obravnavani zavarovani imetnik indice, da so predelovalcu dali v obdelavo semena navedene sorte.

Presoja Sodišča

- 60 Treba je opomniti, da je, kot to izhaja iz točke 46 te sodbe, pravica imetnika od predelovalca zahtevati potrebne informacije načeloma dejavnik opravljanja predelovalca takih storitev na pridelku, ki so ga pridobili kmetje s sajenjem semenskega materiala sorte, ki ima privilegij, z namenom sajenja.
- 61 Zato, če, kot je ugotovilo Sodišče v točki 53 te sodbe, ima imetnik možnost od predelovalca zahtevati informacije glede ene od njegovih sort, ki imajo privilegij, če ima indice, da je ta opravil ali da namerava opraviti te storitve na pridelku, ki so ga kmetje pridobili s sajenjem semenskega materiala navedene sorte, z namenom sajenja, mora iz tega načeloma slediti, da mu je v obravnavanem primeru predelovalec dolžan zagotoviti potrebne informacije o vseh kmetih, za katere je opravil take storitve glede zadevne sorte.
- 62 V bistvu je, kot je poudarila Komisija, obveznost predelovalca informirati, čeprav je odvisna od tega, ali kmet izkoristi odstop iz člena 14(1) Uredbe št. 2100/94, in od odločitve, da se posluži storitev predelovalca, vezan na sorte rastlin, ki jih je pripravil, in ne njegovo stranko, kmeta.
- 63 Tej razlagi nasprotuje č člen 9(2) Uredbe št. 1768/95, po katerem mora predelovalec na zahtevo imetnika temu dati izjavo o potrebnih informacijah, med katerimi so okoliščina, ali je opravil storitve predelave pridelka, ki pripada eni ali več sortam

imetnika, z namenom sajenja, količina pridelka, ki pripada zadevni sorti ali sortam, na katerih so bile opravljene storitve, datum in kraj navedenih storitev ter ime in naslov osebe ali oseb, za katero ali za katere je opravil storitve predelave. Dejansko je tako sporočilo nujno, kadar ima imetnik zgolj indic, da je predelovalec opravil ali namerava opraviti take storitve na pridelku, ki so ga kmetje pridelali s sajenjem semenskega materiala sorte imetnika z namenom sajenja (v tem smislu, kar zadeva obveznost informiranja kmetov, glej zgoraj navedeno sodbo Schulin, točka 64).

64 Vendar Uredba št. 2100/94 predelovalcem ne nalaga obveznosti informirati se o sorti, ki ji pripadajo semena, na katerih so opravili take storitve. Zato, kar zadeva kmete, glede katerih imetnik nima indicev, da je predelovalec zanje opravil ali namerava opraviti storitve predelave zadevne sorte, obveznost predelovalcev imetniku zagotoviti potrebne informacije obstaja samo v primeru, ko je bila sorta pridelovalcu prijavljena ali mu je kako drugače znana, kot izhaja iz člena 9(2)(b) Uredbe št. 1768/95.

65 Iz tega sledi, da ko ima imetnik indic, da je predelovalec opravil ali namerava opraviti take storitve na pridelku, ki so ga kmetje pridelali s sajenjem semenskega materiala sorte imetnika z namenom sajenja, mu mora predelovalec zagotoviti potrebne informacije ne le glede kmetov, glede katerih ima imetnik indice, da je predelovalec opravil ali namerava opraviti navedene storitve, temveč tudi glede vseh drugih kmetov, za katere jih je opravil ali jih namerava opraviti, kadar je zadevna sorta predelovalcu bila prijavljena ali kako drugače znana.

- 66 Zato je treba na drugo postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba določbe člena 14(3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94 v povezavi s členom 9 Uredbe št. 1768/95 razlagati tako, da kadar ima imetnik indic, da je predelovalec opravil ali namerava opraviti take storitve na pridelku, ki so ga kmetje pridobili s sajenjem semenskega materiala sorte imetnika, ki ima privilegij, z namenom sajenja, mora predelovalec zagotoviti potrebne informacije ne le glede kmetov, glede katerih ima imetnik indice, da je predelovalec opravil ali namerava opraviti navedene storitve, temveč tudi glede vseh drugih kmetih, za katere je opravil ali namerava opraviti storitve predelave pridelka, ki je bil pridelan s sajenjem semenskega materiala zadevne sorte, kadar je bila zadevna sorta predelovalcu prijavljena ali kako drugače znana.

Stroški

- 67 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (prvi senat) razsodilo:

- 1) Določb člena 14(3), šesta alineja, Uredbe Sveta (ES) št. 2100/94 z dne 27. julija 1994 o žlahtniteljskih pravicah v Skupnosti v povezavi s členom 9 Uredbe Komisije (ES) št. 1768/95 z dne 24. julija 1995 o izvajanju pravil o

kmetijski izjemi, predvideni v členu 14(3) Uredbe Sveta (ES) št. 2100/94 ni mogoče razlagati tako, da določajo možnost za imetnika žlahtniteljske pravice v Skupnosti, da od predelovalca zahteva informacije, ki jih določajo navedene določbe, kadar nima indicev, ali je ta opravil ali namerava opraviti te storitve na pridelku, ki so ga pridelali kmetje s sajenjem semenskega materiala sorte, ki pripada imetniku in ki je zavarovana, razen hibridne ali sintetične sorte, ter ki pripada eni od vrst kmetijskih rastlin, naštetih v členu 14(2) Uredbe št. 2100/94, z namenom sajenja.

- 2) Določbe člena 14(3), šesta alineja, Uredbe št. 2100/94 v povezavi s členom 9 Uredbe št. 1768/95 je treba razlagati tako, da kadar ima imetnik indic, da je predelovalec opravil ali namerava opraviti take storitve na pridelku, ki so ga kmetje pridobili s sajenjem semenskega materiala sorte imetnika, ki uživa varstvo žlahtniteljske pravice v Skupnosti, razen hibridne ali sintetične sorte, in ki pripada eni od vrst kmetijskih rastlin, naštetih v členu 14(2) Uredbe št. 2100/94, z namenom sajenja, mu mora predelovalec zagotoviti potrebne informacije ne le o kmetih, glede katerih ima imetnik indice, da je predelovalec opravil ali namerava opraviti navedene storitve, temveč tudi glede vseh drugih kmetov, za katere je opravil ali namerava opraviti storitve predelave pridelanega proizvoda, ki je bil pridelan s sajenjem semenskega materiala zadevne sorte, kadar je bila zadevna sorta predelovalcu prijavljena ali kako drugače znana.

Podpisi